

ЛЕМКІВЩИНА ЛЕМКІVSHCHYNA

PIK XL Ч. 3 (158)

ОСІНЬ – 2019 – FALL

VOL. XL, No. 3 (158)

Вигнані з рідної землі

**НАША ЦІЛЬ: ВІДРОДЖЕННЯ І ЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЕМКІВЩИНИ,
ЗАХІДНЬОГО БАСТІОНУ УКРАЇНИ**

**OUR MOTTO: REBIRTH AND PRESERVATION OF LEMKIVSHCHYNA,
THE WESTERN STRONGHOLD OF UKRAINE**

ЛЕМКІВЩИНА

LEMKIVSHCHYNA

ВИДАЄ ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ В АМЕРИЦІ
PUBLISHED BY ODLWU, INC.

PIK XXXIX, Ч. 3 (158)

ОСІНЬ – 2019 – FALL

VOL. XXXIX, No. 3 (158)

ЗМІСТ

Н. Петриківська. Вигнані з Рідної Землі.....	1
Постанова Верховної Ради України з 8-го листопада 2018	7
Д. Костура. У Києві вшанували 75-ті роковини початку депортації українців	8
М. Жулинський. «Антонич був хрущем і жив колись на вишнях...»	13
о. Р. Ільницький. «Під Покровом крізь століття»	16
П. Лопата. Працював для успішних досягнень Українського Народного Союзу.	18
Б.-І. Антонич. Черемхи.	20
М. Дупляк. Важливе дослідження про «русинський» сепаратизм на Закарпатті	21
З життя Організації	
Софія Федина – народний депутат Верховної Ради України	24
Ватри, фестивалі:	
О. Воляник. ООЛ - США.....	24
П. Лопата. ОЛК – Онтаріо, Канада.	26
Лемківська Ватра в Ждині.	27

На обкладинці: «Вигнані з рідної землі». Логотип.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Марія Дупляк (гол. редактор), Павло Лопата

EDITORIAL BOARD:

Marie Duplak (Editor-in-chief), Pavlo Lopata

Мистецьке оформлення обкладинки Михайла Черешньовського
Cover design by Mykhailo Cheresniiovskyy

КРАЙОВА УПРАВА ООЛ

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Марійка Дупляк
Зеновий Галькович

ЕКЗЕКУТИВА

Марко Гованський	голова
Василь Гаргай	1-ий заст. голови
Михайло Хомик	2-ий заст. голови
Оксана Кикта	протоколярний секретар
Петро Косцьолек	кореспонденційний секр.
Павло Гира	фінансовий

РЕФЕРЕНТУРИ

Галина Семеняк	організаційна
Марійка Дупляк	зовнішні зв'язки
Стефан Капітула	допомога
Андрій Хомик	культ.-освітня
Діана Райлі і Юлія Вислоцька	пресова
Петро Вислоцький і Анна Гарнай	господарча
Лена Гованська	музейна

ВІЛЬНІ ЧЛЕНИ

Стефан Косцьолек, Дарек Кузмяк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Богдан Кикта, Тома Пиз, Іван Суховацький

ТОВАРИСЬКИЙ СУД

Стефан Малиняк, Стефан Пишибило

ГОЛОВИ ВІДДІЛІВ:

Михайло Хомик, Стефан Капітула, Василь
Гаргай, Тома Пиз, Володимир Блажейовський,
Іван Суховацький

Адреса Крайової Управи ООЛ:

ODLWU, Inc.

P.O. Box 7, Clifton, N.J. 07015-0007

Адреса Редакції й Адміністрації:

“Lemkivshchyna” Magazine

P.O. Box 7, Clifton, N.J. 07015-0007, USA

Редакція: **e-mail: lemkiivshchyna@aol.com**

Printed in USA by COMPUTOPRINT Corp.
Tel.: (973) 574-8800 Fax: (973) 574-8887
e-mail: Computopr@aol.com

ВИГНАНІ З РІДНОЇ ЗЕМЛІ

Передумови

Одним із підсумків Другої світової війни стало встановлення нових державних кордонів в Європі, зокрема між СРСР і Польщею. Це питання постало ще на Тегеранській конференції керівників трьох союзних держав (28 листопада–1 грудня 1943 року). Її учасники дійшли згоди, що кордон між СРСР і Польщею пролягатиме по “лінії Керзона”, тобто як це було на вересень 1939 року. Щоб із таким поворотом ситуації погодився польський емігрантський уряд у Лондоні, прем’єр-міністр Великої Британії Вінстон Черчіль запропонував віддати Польщі взамін Західної України й Західної Білорусі землі Німеччини: Східну Пруссію, Західне Помор’я з Данцигом, Верхню Силезію.

Водночас обговорювали, як зробити, щоб після зміни кордонів українці опинилися в УРСР, а поляки – в Польщі. Так постало питання “переміщення населення”. Хоча тоді йшлося виключно про добровільні засади переїзду людей.

Депортація українців за Угодою про взаємний обмін населенням від 9 вересня 1944 року

Для встановлення радянсько-польського кордону й усунення тривалих суперечок щодо спірних територій між українцями і поляками (так зване “розв’язання національної проблеми”) 9 вересня 1944 року в Любліні голови Ради народних комісарів УРСР Микита Хрущов і Польського комітету національного визволення (ПКНВ) Едвард Осубка-Моравський – уклали угоду про “взаємний обмін населенням”: українського – з території Польщі до УРСР і польського – з території України до Польщі. На реалізацію угоди 21 вересня 1944-го Політбюро

ЦК КП(б)У затвердило інструкцію про проведення переселення українців із Польщі, яка конкретизувала фінансові, організаційні питання.

Так, до переїзду в СРСР підлягали усі громадяни української національності з теренів Холмського, Грубешівського, Томашівського, Красноставського, Володавського та інших повітів Люблінського, Ряшівського та пізніше з Краківського воєводств. Переміщення мало бути добровільним. Де-юре переселенці мали право вибору: виїхати у міста, радгоспи і колгоспи (тим пропонувалося їхати на схід УРСР) або у місця ведення індивідуального господарства – у західні області. Однак де-факто вивозили запланованими маршрутами без урахування думки людей.

Підставою для переселення ставали списки осіб, що виявили бажання покинути Польщу, відмовитися від її громадянства й отримати паспорт УРСР. Причому виявлення волі могло бути письмовим і усним. Це й створювало широкі можливості для зловживань. До прикладу, людину могли внести до списку, а вона про це і не знала). В Угоді не були виписані критерії визначення національності тієї чи іншої особи. Врешті, основним показником для виселення стала ідентифікаційна картка нацистської окупаційної влади (Kennkarte), в якій були дані про віросповідання і національність.

Переселенців мали звільняти від податків і поточних виплат. Під час виїзду можна було взяти з собою особисті й домашні речі, продукти харчування й господарський інвентар вагою до 2 тонн на родину. Майно, що лишалося, мали

описати й оцінити, а його вартість у грошовому еквіваленті повернути на місці поселення в УРСР. Переселенці мали отримати земельні ділянки, за розмірами однакові з тими, які вони залишили. Документ про майновий стан відповідно до опису майна видавали польсько-українські районні уповноважені з евакуації.

На виконання Угоди 9 вересня 1944 року в Києві створили Управління при РНК УРСР у справах евакуації та розселення польського й українського населення. При облвиконкомах запрацювали відділи, котрі мали на місцях організувати виселення поляків, обліковувати вільний житловий фонд, координувати розміщення прибулих українців, сприяти їх облаштуванню. За поданою місцевими відділами інформацією створювали загальний плян.

Щоправда, його не один раз змінювали як щодо кількості переселенців, так і щодо місць їх розселення. Спочатку плянували розмістити українців переважно в західних областях, потім – у центрально-східних. Зрештою найбільше депортованих осіло в Тернопільській області, звідки виїхало найбільше поляків і євреїв і звільнилося житла.

ЕТАПИ ДЕПОРТАЦІЇ

(за істориком Євгеном Місілом)

I етап: 15 жовтня – грудень 1944 року

Відносно добровільний період. Акція розпочалася зі створення апарату з питань переселення. Головне представництво з польського боку розмістилося в Любліні, а з радянського – в Луцьку. Головним уповноваженим уряду УРСР призначили заступника наркома хімічної промисловості Михайла Підгорного, а Польщі – Юзефа Беднажа. На допомогу їм укомплектували штати районних представників.

Виселяли переважно мешканців Холмського, Грубешівського, Томашівського і Замостівського повітів. Ті терени навесні і влітку 1944-го сплюндрували й спалили загопи Армії Крайової, батальйони хлопські та інші польські підпільні формування.

Умови переїзду були жахливими. Від дому до залізниці людей супроводжував військовий конвой. Проживали вони до відправлення поїзда на залізничних станціях просто неба, без належних санітарних умов, харчування та медичної допомоги. При тому очікування

формування ешелонів тривало від кількох тижнів до кількох місяців. Перевозили депортованих переважно у товарних потягах – часом в одному вагоні з худобою. Дорога до місця призначення могла затягнутися на місяць.

Початковий етап був відносно добровільним. Люди самі зголошувалися виїжджати. Одні з них через те, що піддавалися на пропаганду про щасливе радянське життя, а інші, втікаючи від польських погромів (як, наприклад, українці Холмщини після весни 1944 року) або від утисків за національною та релігійною ознаками. Разом з тим, виїзд поляків із УРСР до Польщі затягувався, що зривало пляни заселення українських сімей. Варшава пояснювала таку ситуацію невизначеністю побутових умов для польських переселенців і відсутністю територій, де їх мали б розселити. Польська влада плянувала заселити їх на північні та північно-західні “землі одзискані”, обіцяні та передані Польщі трохи згодом – у лютому 1945 року. Зі свого боку, Микита Хрущов був зацікавлений у швидкому розв’язанні питання, тож намагався прискорити виселення поляків. Але транспортна та житлова проблеми гальмували процес.

II етап: січень–серпень 1945 року

Після вигнання нацистів і їхніх союзників із західної Лемківщини почався масовий виїзд із зруйнованих війною сіл (Дуклянський і Лупківський перевали). Це була остання умовно добровільна переселенська група. Усі інші втікали від терору польського підпілля.

Часто майбутніх утікачів вводили в оману щодо умов розселення на нових місцях. Траплялося, що прибулі з Польщі у східні області УРСР селяни Грубешівського і Білопідляського повітів вимагали наділення індивідуальними господарствами, бо їм таке обіцяли районні уповноважені.

13 лютого 1945 року Рада міністрів Тимчасового уряду ПР прийняла рішення про безумовне стягнення із тих, хто зареєструвався, але ухиляється від виїзду до УРСР, натуральних поставок за 1944–1945 роки. Польська влада ініціювала прикликання до війська й включення до штрафних батальйонів усіх чоловіків–українців призовного віку, які не записалися на виїзд.

У лютому–березні 1945-го польське підпілля й частини Корпусу внутрішньої безпеки почали антиукраїнські збройні акції під гаслами “Українці за Сян”. Польська комуністична влада не чинила протидії цим злочинним акціям. Вбивства українців у Березівському, Холмському, Грубешівському, Любачівському, Перемиському, Сяноцькому й Томашівському повітах сприяли збільшенню охочих виїхати.

Від січня до кінця серпня 1945 року переселили 229,685 осіб (59,644 родини). Попри централізоване розселення прибулих, незначний відсоток потрапляв до області “не свого призначення” через проблеми із залізничним транспортом. Нерідко вагони з депортованими зупиняли, людей виганяли. Пояснювали реквізицією поїздів на інші потреби.

Від літа 1945 року пляни переселенської акції почали зазнавали краху – почалася зворотна самовільна масова міграція переселенців у західному напрямі через невлаштованість на місцях переселення. У південних і східних областях закріпилося лише 20 тисяч прибулих.

22 серпня 1945 року міністр громадської адміністрації Владислав Кернік скликав надзвичайну нараду за участю шефа Генерального штабу Війська Польського генерала Владислава Корчица, командирів 3-ої, 8-ої й 9-ої дивізії піхоти, шефів воєводських управлінь громадської безпеки в Любліні й Ряшеві. Вони вирішили спрямувати в район Перемишля, Ліська й Любачева згадані піхотні дивізії із завданням переселити українців до УРСР.

III етап: вересень–грудень 1945 року

На цьому етапі депортація впроваджувалася силами трьох дивізій піхоти Війська Польського. Тоді насильно виселили українців із Ліського, Любачівського, Перемишльського та Сяніцького повітів. А з теренів Західної України депортували польське населення. Основним регіоном розселення в цей період був західний, оскільки, по-перше, звільнився житловий фонд, а по-друге, у віддалені регіони не могли перевозити через транспортну проблему.

УПА, як єдина сила, що могла протидіяти переселенню, розпочала палити села в тій місцевості, звідки виселяли українців. Ті відплатні акції погіршили ситуацію. Комуністична влада отримала додатковий аргумент для депортацій, а

КАРПАТИ-БЕСКИДИ

Ми не забудем гірські краєвиди
Не забудем наш Лемківський світ.
Бо в наших душах і серцях навечно.
- Предків невмирущий заповіт.

Ми любим тебе, Лемківщино.
І славим тебе у віках.
Ми славим Карпати-Бескиди.
Ми славимо Попрад і Сян.

Ми не забудем тебе ніколи
Найрідніший наш предківський край.
Де материнська мова звучала
І сонцясйний зростав урожай.

*Анатолій Ядловський
Івано-Франківськ, Україна*

військові – для репресій проти цивільних, які сприяли повстанцям.

IV етап: січень–15 червня 1946 року

Тоді депортували найбільшу кількість жителів Закерзоння – понад 250 тисяч – у західний регіон розселення, де зосереджувалися родини, які самовільно виїхали із інших областей. Тепер виконавці діяли особливо жорстоко, нищили українські села. У січні–березні проти селян, котрі не бажали лишати домівку, провели паціфікацію. Наприклад, у селі Завадці Морохівській Сяніцького повіту, де 25 січня 1946 року воїни 2-го батальйону 34-го піхотного полку ВП вбили 56 мешканців.

5 квітня створено Оперативну групу “Ряшів” під командуванням генерала бригади Яна Роткевича, яка підпорядкувала всі військові частини і всебічно допомагала переселенським комісіям. 26 квітня начальник Генштабу ВП генерал Стефан Моссор наказав командирам ОГ “Ряшів”, Люблінського і Краківського воєвідств до 15 червня 1946 року виселити 14,045 українських родин (понад 60,000 осіб), які ще лишалися в зоні депортацій. Для досягнення мети збільшили число родин для виселення протягом

однієї доби – зі 100 до мінімум 500 на одну дивізію.

Через застосування війська в період від 1 січня до 15 червня 1946 року вдалося депортувати 252,422 українців.

У цій фазі акції Військо Польське випробувало насильницьку схему виселення, яку повторили під час акції “Вісла”.

Вже після припинення дії угоди поляки продовжували складати списки українців, які залишилися в Польщі, щоб повністю зачистити територію.

Особливості облаштування

Переселені українці переживали матеріальні і моральні труднощі. На нових місцях вони повинні були пристосовуватися до нових умов господарювання. Наприклад, колишні мешканці Прикарпаття і Карпат із традиційним укладом, сформованим у гірських лісистих місцевостях, опинившись у південних областях України, мусили звикати до степового клімату та аграрної культури.

Крім того, селянам-господарям українською важко було призвичаїтися до радянської колгоспної системи. Адже ті, хто ставали колгоспниками, віддавали державі худобу та реманент і користуватися ними для особистих потреб вже не могли. За роботу отримували не гроші, а трудовні. Тому більшість переселенців хоч працювали в колгоспі, але категорично відмовлялися вступати до нього. Багато хто намагався втекти до міст чи промислових містечок, щоб і влаштуватися на підприємствах або залізниці. Прагнули також переїхати в західні області, де ще існувало одноосібне господарство. Дехто намагався повернутися до Польщі. Але їх затримували на кордоні.

Практично всі прибулі в УРСР зіштовхнулися з житловою проблемою. Одиниці змогли придбати житло власним коштом чи у кредит. А інших розміщали по хатах місцевих селян. У колгоспах створювали будівельні бригади для спорудження нового житла або ремонту старого. До робіт залучали і переселенців, однак справа рухалася катастрофічно повільно.

Переселенців до південних областей планували розміщати в колишніх німецьких колоніях. Їх населення вивезли ще на початку війни. Проте на час переселення деякі колонії

спалили, інші зайняли для підсобних господарств. Частина будинків у колоніях заселили місцеві колгоспники і різні прибулі, які втратили житло під час війни. Отже вільними залишалися приміщення, непридатні для проживання.

Ті, хто опинився в західних областях, розміщувалися в оселях, покинутих поляками. Але й тут справа рухалася надто повільно. Хіба що сприятливим чинником адаптації у цьому регіоні до кінця 1947 року була можливість вести індивідуальне господарство або працювати у заможних домоволодіннях.

Житлова невлаштованість була не єдиним лихом переселенців. Щодо них чинилися свавілля і беззаконня. Численні приклади таких записані в документах. Наприклад, у 1945 році траплялися випадки, коли переселенцям вже на другий день прибуття на нове місце вручали повідомлення про здачу державних обов’язкових поставок.

Або щодо довгострокових кредитів на облаштування і звільнення на 2 роки від податків і страхових платежів. Депортованих часто спеціально не інформували про таку державну фінансову підтримку, бо в районах розселення бракувало коштів для кредитів. Ще була одноразова безповоротна виплата на місцях – від 500 до 2 тисяч карбованців на родину. Проте і її “з’їла” грошова реформа 1947 року.

Надавали і продуктивні та промислові товари, свійських тварин. Відчутною такою матеріальною допомогою виявилася під час неврожаю 1946–1947 років.

З метою “радянського перевиховання” серед депортованих проводили масово-політичну роботу. Невдоволених комуністичним ладом арештовували та судили як “націоналістичний елемент”.

Між переселенцями та місцевим населенням склалися нелегкі взаємовідносини. Прибулі до південних і центрально-східних областей зіштовхнулись із мовним бар’єром, радянським світоглядом, зокрема в контексті власності “приватне–колективне”. У західних областях розбрат виникав через отримання польських будинків і землі. Однак у цьому регіоні депортовані розмістилися більш компактно, ніж у південно-східних.

Загалом примусове переселення призвело до руйнування історичних, матеріальних, моральних та культурних цінностей Лемківщини, Західної Бойківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя і поставило під загрозу знищення цілі етнографічні групи українського народу.

Акція “Вісла”

Депортаційну акцію “Вісла” провів польський комуністичний режим під приводом ліквідації формувань Української Повстанської Армії на Закарпатті. Однак справжнім наміром, прихованим у документах з грифом “таємно”, було “остаточне розв’язання української проблеми в Польщі”.

Операцію розпочали 28 квітня 1947 року та тривала вона понад три місяці, до 29 липня. Українців примусово, з використанням військ, виселили з їхніх етнічних територій і розпорошили по північній і західній частині Польщі. Під час акції владні підрозділи вдалися до насилля – палили українські житла, руйнували церкви та українські цвинтарі.

Від квітня до липня 1947 року оперетивна група «Вісла» провела 357 бойових акцій, ліквідувала 1509 повстанців, знищила 1178 бункерів і крийвок, заарештувала майже 2800 осіб із цивільної мережі ОУН і УПА у Закарпатті.

3936 підозрюваних у співпраці з УПА ув’язнили в концтаборі Явожно. З них: 823 жінки, 27 священників. Унаслідок катувань загинуло близько 200 бранців.

За три місяці малу батьківщину втратили від 137 до 150 тисяч осіб. Урядовим декретом від 27 серпня 1949 року українців позбавили права на господарства, з яких вони були виселені, і на залишене там нерухоме майно.

Вже після завершення “Вісли” з’ясувалося, що депортація обминула українців, що мешкали у Красноставському, Замостянському та Білгорайському повітах Люблінського воєводства. У цьому регіоні не виявили українського націоналістичного підпілля. Однак Державний комітет безпеки Польщі наказав виселити українські родини, “не зважаючи на ступінь лояльності та партійну приналежність”. У таємній директиві від 10 листопада 1947 року йшлося про те, що головною метою переселення українців є “асиміляція в новому польському сере-

довищі. [...] Не вживати до цих переселенців назви “українець”.

Відселення у зв’язку із демаркацією державного кордону між СРСР і Польщею.

1948 рік

Остаточне формування кордону між СРСР і Польщею відбувалося через довготривалий переговорний процес, який утілювався в формі міждержавних угод. Люди, які жили вздовж лінії кордону, підпадали під «виселення», «очищення кордону» шляхом перенесення жител на певну відстань від прикордонної зони.

10 квітня 1948 року спільна комісія СРСР і Польщі прийняла рішення про демаркаційну лінію в районі верхнього Сяну. Внаслідок цього вглиб УРСР виселили 9125 українців. Депортація відбувалася з територій південно-західної частини Турківського району, Ліського повіту (Західна Бойківщина), Мостиського, Медицького, Нижанковицького, Добромільського районів (колишньої Дрогобицької області) та територій Львівської області, що відійшли до Польщі.

Обмін прикордонними ділянками державних територій СРСР і Польщі. 1951 рік

Останньою територіальною корективою між двома державами стала “Угода між СРСР та Польською республікою про обмін ділянками державних територій” від 15 лютого 1951 року, в Польщі відома під криптонімом “Акція Н-Т 1951”.

У статті I Угоди йшлося про те, що СРСР передає ПР у порядку взаємного обміну ділянку державної території в Дрогобицькій області площею 480 кв. км. Це більшість сіл Нижньострицького, частина Хирівського, Стрілківського районів «із 97-ма свердловинами і добовим дебетом нафти 85 тонн». В ст. 2 говорилося про те, що ПР передає СРСР державну територію в Люблінському воєвідстві загальною площею також 480 кв. км. Це гміни Кристополю, перейменованого в УРСР на Червоноград, Белза, Хоробріва та Угніва, де були значні поклади кам’яного вугілля й зручне для СРСР залізничне сполучення. У протоколі до договору зазначено, що кожна сторона безкоштовно передає іншій кооперативно-колгоспну, кооперативну, загальносуспільну власність, а також, що сторони мають право вивозу рухомої державної,

кооперативно-колгоспної, кооперативної та інших форм власності.

Населення Західної Бойківщини з радянського боку і Забужжя з польського стало заручником ситуації. Сторони домовилися не тільки про передачу території, але й про взаємне переміщення населення за шість місяців. Наслідком даної угоди стало переселення майже 16,500 польських громадян і 33 тисячі українців сіл Нижньо-Устрицького, Хирівського та Стрілківського районів Дрогобицької області та міста Нижні Устрики. Майже всі переселені бойки були примусово скеровані у колгоспи південних областей: Миколаївської, Одеської, Донецької та Херсонської. У Дрогобицькій і Львівській областях дозволили поселитися лише нафтовикам, залізничникам, службовцям, медикам, вчителям.

13 червня розпочалося переселення. У кілька етапів під конвоєм людей звозили на залізничні станції та упродовж кількох тижнів у товарних вагонах везли на південь України.

У селах півдня бойкам обіцяли надати новозбудовані будинки. Проте до початку зими житло отримала лише четверта частина новоприбулих. Бракувало будівельних матеріалів, тому переселенці тіснилися в будинках місцевих степовиків або мешкали у коморах, стайнях, землянках. Люди потерпали від нестачі продоволь-

ства, відчували посилену увагу органів безпеки.

Незвичний для горян спекотний і посушливий клімат, відсутність церков і духовних осіб, неприйняття місцевими їхніх релігійних настанов і традиційної обрядовості, постійний брак води та деревини – усе це сприяло тому, що більшість переселених бойків, які мали родичів чи знайомих у західних областях, почали мріяти про дорогу на захід. На заваді стояли колгоспні обмеження і заборони повернення переселенців.

Навесні 1952 р. до забузьких сіл, які увійшли до СРСР, цілими колгоспами примусово переселяли бойків із прикордонних сіл Турківщини і Старосамбірщини Львівської області. Нову прикордонну територію використали для заселення та сільськогосподарського освоєння новоствореного Сокальського району Львівщини.

Польська влада збудувала на новоотриманій території Сяну одну з найпотужніших в Європі гідроелектростанцій – Солинську ГЕС. Для будівництва затопили кілька сіл, у яких до депортації кількісно домінувало українське населення. Пішли під воду гори й навіть частина лісу. Нині Солинське озеро (Бещадське море) – найбільший у Бещадах туристичний об'єкт, на берегах якого розташовані численні бази відпочинку, яхт-клуби тощо.

Ніна Петриківська (Svitua.org)

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

“Про відзначення на державному рівні 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.”

У 2019 році виповнюється 75 років початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

Протягом багатьох століть автохтонні українці на цих територіях зазнавали постійних утисків та переслідувань від колонізаторів за свою віру, мову, землю, численних людських жертв, духовних й матеріальних втрат, неодноразових примусових виселень.

Процес виселення зазначених українців 1944 – 1951 рр. супроводжувався грубими порушеннями прав і свобод людини і громадянина, повною забороною повернення на рідні землі, вилученням майна, безальтернативним закріпленням за поселеннями на новому місці, покидати які було заборонено, обмеженням політичних, соціальних, економічних і культурних прав та призвело до руйнування української культурної та історичної спадщини, поставило під загрозу знищення низки етнографічних груп українського народу. Практично призупинено тисячолітнє існування найзахіднішої гілки українства.

Вшановуючи пам'ять жертв примусової депортації з рідних українських земель, враховуючи шкоду, яку завдали комуністичні режими, спрямовані на знищення національної ідентичності та культури, яка була складовою загальноукраїнської, з метою визнання історичної справедливості та суспільного інформування про процес примусового виселення автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр. Верховна Рада України постановляє:

1. Відзначити на державному рівні 75-і роковини початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

2. Днем пам'яті примусового виселення автохтонних українців встановити другу неділю вересня.

3. Рекомендувати Президенту України оголосити в Україні 2019 рік Роком Пам'яті депортованих українців з Польщі.

4. Кабінету Міністрів України:

1) забезпечити відзначення у 2019 році на державному рівні 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

2) у місячний термін з дня прийняття цієї Постанови утворити організаційний комітет, розробити та затвердити план заходів до 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

5. Міністерству освіти і науки України:

1) забезпечити проведення у середніх та вищих навчальних закладах уроків, виховних годин, “круглих столів”, науково-практичних конференцій, інших тематичних заходів, приурочених до 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

2) передбачити навчальними планами загальноосвітніх та вищих навчальних закладів вивчення історичних подій (ознайомлення з історичними подіями), що стосуються депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

6. Міністерству культури України:

1) забезпечити організацію у закладах культури тематичних виставок, експозицій, присвячених 75-ти річчя початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

7. Державному комітету телебачення і радіомовлення України організувати показ тематичних теле- і радіопередач, присвячених подіям що відбувалися на території Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр. та забезпечити висвітлення в засобах масової інформації заходів, що проводимуться до вшанування 75-х роковин початку депортації автохтонних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944 – 1951 рр.

8. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань культури і духовності.

9. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

8-го листопада 2018 р.

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
РОЗПОРЯДЖЕННЯ
від 05 липня 2019 р. № 501-р
Київ

Про утворення Організаційного комітету та затвердження плану заходів з відзначення 75-х роковин депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944—1951 роках

1. Утворити Організаційний комітет з відзначення 75-х роковин депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944—1951 роках у складі згідно з додатком.
Надати голові Організаційного комітету право затверджувати його персональний склад та вносити у разі потреби до нього зміни.
2. Затвердити план заходів з відзначення 75-х роковин депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944—1951 роках, що додається.
3. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади, обласним та Київській міській державним адміністраціям забезпечити виконання плану заходів, затвердженого цим розпорядженням.

Прем'єр-міністр України

В. ГРОЙСМАН

Інд. 73

У Києві вшанували 75-і роковини початку депортації українців

Минулого року Верховна Рада прийняла рішення у другу неділю вересня на державному рівні вшанувати роковини депортації автохтонних українців з Лемківщини, Любачівщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Західної Бойківщини (*див. стор. 7 «Л» - ред.*)

9 вересня 1944 року в Любліні було укладено договір між Польщею і УРСР про «обмін населенням». Договір передбачав переселення українців з цих етнічних українських земель до України, а поляків – з України до Польщі.

Депортація українців у 1944-1951 роках проходила у три етапи: з 1944 по 1946 роки на територію УРСР депортували близько півмільйона українців, у 1947 році під час акції

«Вісла» – 150 тисяч, у 1948–1951 роках ще понад 41 тисячу. Всього було депортовано близько 700 тис. українців.

Круглий стіл.

У приміщенні Київського національного університету ім. Тараса Шевченка відбувся круглий стіл «Вигнані з Батьківщини: відновлення національної пам'яті про злочин тотального виселення українців-автохтонів з історичних земель». З вітальним словом виступили декан історичного факультету Університету Іван Патриляк, голова Українського інституту національної пам'яті Володимир В'ятрович, голова Світової федерації українських лемківських об'єднань Ярослава Галик.

Науковці говорили про відновлення національної пам'яті, про угоду, підписану в Любліні, про документи радянських і польських спецслужб, тощо. Всього було 10 доповідей.

Учасники круглого столу, серед яких були делегації з інших областей, прийняли Резолюцію, у якій, зокрема, йдеться про визнання насильницького переселення українців Польщі до УРСР актом геноциду українського населення; про започаткування державної програми відшкодування втраченої під час переселенської акції власності; про започаткування відновлення українських культових споруд та пам'ятних місць у Польщі.

Виставка

Після доповідей на третьому поверсі університету було відкрито виставку, присвячену депортації. Вона ще деякий час буде експонуватись в університеті, щоб студенти змогли глибше познайомитися з трагічною історією найзахіднішої частини українського народу.

Виставка складається з 18 банерів (афішів - Л). Планується, що виставка побуває в різних містах України. Згодом

буде передана для показу громадським організаціям, які забезпечать її ширше висвітлення на місцях.

Панахида та мітинг-реквієм

На Алеї Героїв Небесної Сотні, біля Пам'ятного Хреста жертвам голодомору та політичних репресій в Україні, відбулися панахида та мітинг-реквієм. У ньому взяли участь делегації з тих областей України, куди були депортовані у свій час українці, члени київських товариств, духовенство, народні депутати, громадські діячі. Священники Православної церкви України та Української Греко-Католицької Церкви спільно відслужили панахиду. Учасники мітингу згадували про важкі випробовування, які довелось пережити їм чи їх батькам.

Громадські діячі наголошували, що виселення українців з історичних українських земель повинно отримати політичну і правову оцінку як депортація за етнічною ознакою. Україна і Польща мають спільно на офіційному рівні засудити ті події як злочин.

Пам'ятна академія та вистава «Вигнані з раю»

Завершилось відзначення 75 роковин початку депортації у Національному академічному драматичному театр імені Івана Франка. Тут відбулася Пам'ятна академія, на якій виступили священники, державні та громадські діячі, депутати.

Після Академії присутні подивились виставу «Вигнані з раю» Івано-Франківського академічного обласного музично-драматичного театру. Це вистава-концерт, де прозвучало близько 20 лемківських пісень. У цих піснях – життя лемків від першого кохання, весілля, щастя материнства до потяга, що вивозить лемків з їх раю.

Із смаком поставлена вистава, чудове виконання пісень Галиною Баранкевич стали гідним завершенням меморіальних заходів.

Данута Костура
(imounr.org.ua)

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА
Верховний Архиспископ Києво-Галицький

Київ,
Вих. ВА 19/230
3 вересня 2019 року Божого

**Високоповажній пані
Ярославі Галик,**
голови Світової федерації українських лемківських
об'єднань

**Високоповажна Пані Ярославо
та дорогі організатори й учасники меморіальних заходів!**

У цьому листі насамперед бажаю подякувати вам за запрошення взяти участь у меморіальних заходах, які відбудуться у столиці України на державному рівні з нагоди 75-х трагічних роковин від початку депортації українців з етнічних земель Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини у 1944–1951 рр. Тими днями місто Київ, у якому в часи тоталітарного режиму було одним із основних осередків виконання жорстоких наказів злочинної влади, стане простором, де через різного роду пам'ятні заходи зцілюється наша національна свідомість.

Складаю щиру подяку організаторам і всім, хто на найвищому державному рівні доклався до проведення таких важливих сьогодні подій. Дякую і сотням учасників, які, долаючи тисячі кілометрів, візьмуть участь у цих заходах і засвідчать на всю Україну і весь світ, що ми, як нація нескорених і свободолюбних людей, хочемо, щоб було виявлене зло, котре багато десятиліть маскувалося під личиною добра. Прагнемо, щоб був почутий біль сотні тисяч невинно постраждалих, який став «голосом крові, що кличе про помсту до Бога», через поминальні відправи, наукові круглі столи, урочисті академії.

Події, які згадуватимете, подібні до чорної нитки, що нею вишитий рушник страждань нашої неньки України. На жаль, ці страждання через воєнні дії на Сході України тривають і сьогодні. Однією з причин, чому ця біда не залишилася в минулому, є те, що вчасно на державному рівні і на рівні людського серця не було сказано всієї правди про такі трагедії, як Голодомор 1932-1933 років, сталінські чистки, переслідування Христової Церкви і подія, що сьогодні вас тут зібрала. Тому прохаю вас докласти максимум зусиль, щоб через ці пам'ятні заходи наш народ отримав надійне «щеплення» від повторення таких страшних речей у майбутньому.

«Старе минуло, настало нове. Усе ж від Бога, який примирив нас із собою через Христа і дав нам службу примирення», – це повчання святого апостола Павла. Бажаю звернути його до вас – нащадків славних предків, які тепер чекають на вашу молитовну пам'ять – і поставити перед вами завдання: примирити минуле і сьогодення. Це важке завдання, непосильне для людини, яка намагатиметься виконати його самотужки, без Божої допомоги. Тож нехай у ці пам'ятні дні буде більше молитви, прощення та свідчення правди! Бо саме правда робить нас вільними від будь-якого зла і гріха, допомагає усвідомити вам ціну свободи і незалежності та відчути всю гіркоту її втрати.

Вимолію щедрих Божих дарів для всіх вас. Нехай Дух Святий, який єдиний знає наші серця, дасть вам силу і покріпить вас, щоб ви гідно провели заплановані заходи.

На жаль, особисто не зможу взяти участі в Конференції, оскільки цими днями проходить Синод Єпископів Української Греко-Католицької Церкви в Римі. Саме тут, у Вічному місті, молитимусь за всіх, хто постраждав від депортацій у часі правління безбожницького режиму. Вірю, що Господь, який завжди стоїть на боці праведників, обдарує всіх нас своєю благодаттю.

Нехай «щедрий і милосердний Господь, довготерпеливий і многомилостивий» (Пс. 102, 8), благословить усі ваші добрі починання. Як завдаток Божих дарів, прийміть моє архиєрейське благословення.

Благословення Господнє на вас!

+ СВЯТОСЛАВ

9 вересня 2019 р.

Шановній пані Ярославі Галик
Голові Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань

Шановним організаторам та учасникам
Пам'ятної академії з нагоди з 75-их роковин початку депортації
українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Підляшшя,
Любачівщини та Західної Бойківщини в 1944-1951 рр.

Шановна пані Голово Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань!
Шановні організатори та учасники Пам'ятної академії!

Світовий Конгрес Українців (СКУ) прислухається до Вас у вшануванні численних жертв депортації українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини та Західної Бойківщини в 1944-1951 рр., сумну 75-ту річницю з початку якої Ви відзначаєте сьогодні, під час Пам'ятної академії.

Світове українство низько схиляє голову перед пам'яттю понад 700 тисяч етнічних українців з Лемківщини, Надсяння, Холмщини, Південного Підляшшя, Любачівщини та Західної Бойківщини, які були тотально виселені зі своїх земель за національною ознакою. Тисячі вигнанців загинули в нелюдських обставинах цього виселення, в концтаборі Явожно та в суворих умовах нових примусових поселень.

У листопаді минулого року XI Світовий Конгрес Українців з ініціативи своєї складової організації, Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань, закликав Верховну Раду України прийняти закон про те, що виселення українців у 1944-1951 рр. з етнічних українських земель Лемківщини, Холмщини, Надсяння і Підляшшя є злочином тоталітарного комуністичного режиму. Віримо, що прийняття Україною офіційної позиції про визнання цієї жахливої трагедії злочином та її засудження на світовому рівні стане важливим кроком до встановлення історичної справедливості та відновлення національної пам'яті, вшанування на належному рівні жертв депортацій українців-автохтонів з їхніх споконвічних земель.

СКУ разом зі своєю мережею в понад 60 країнах світу поділяє Ваш біль та вшановує пам'ять усіх загиблих під час цих трагічних вигнань українців зі своїх споконвічних земель.

З повагою,

Павло Грод
Президент

«Антонич був хрущем і жив колись на вишнях....»

Богдан Ігор Антонич народився 5-го жовтня 1909 р. в Новиці, Горлицького повіту, в родині священика.

Справжнє прізвище батька було Василь Кіт; родина змінила прізвище перед народженням Ігоря. Початкову освіту здобував Антонич дома, під наглядом приватної вчительки, а гімназію закінчив у Сяноці.

Антонич почав писати вірші ще дитиною. Він продовжував писати їх в середній школі, але тому, що школа була польська і що він перебував тоді майже виключно в польському оточенні, його юнацькі твори були написані по-польськи.

Восени 1928 року Антонич переїхав до Львова і вступив до Львівського університету. Цей етап його життя мав вирішальне значення для розвитку його творчої особистості. Бо хоч університет був польський, велика частина його студентів складалася з українських інтелігентів. Вони заохочували молодого поета писати по-українському і помагали вивчити українську літературну мову. Перші свої українські вірші він читав у колі студентів-українців.

Антонич пристрасно включився в літературне та громадське життя столиці Західної України і наполегливо почав вивчати нюанси української мови, вчитуючись не тільки в словники та граматично-лінгвістичні підручники, але також у твори поетів Радянської України.

Перший свій вірш поет опублікував 1931 року у пластовому журналі „Вогні”. Потім він містив поезії в багатьох періодичних виданнях.

Незважаючи на велику поетичну творчість і трудний процес засвоєння літературної мови, поет все-таки знаходив час на працю в інших жанрах та на публіцистику. Він виступав з доповідями про українську та чужу літератури;

робив переклади; писав етапі та рецензії; на сторінках преси, під псевдонімом Зоїл, сперечався про політичні та громадські справи; публікував сатиричні фейлетони та пародії, що в них виявив гостру дотепність; у „Дажбозі” вів літературну хроніку. Крім того, він пробував своїх сил у прозі та драматургії. Залишилася незакінчена новеля „Три мандоліни” та великий фрагмент повісти, що мала називатися „На другому березі”. Він склав лібретто до опери „Довбуш”, що її мав написати Антін Рудницький. Треба згадати і редакторську діяльність Антонича: він деякий час редагував журнал „Дажбог” і також, з Володимиром Гаврилюком, журнал „Карби”.

Антонич також малював, грав на скрипці і komponував музику, навіть мріяв бути композитором. Ці галузі мистецтва, особливо малярство, дуже сильно вплинули на його лірику.

* * *

Шостого липня 1937 року Богдана-Ігоря Антонича не стало. Помер поет-філософ на 28 році життя у львівській лікарні від запалення легенів. Мав на той час добру славу і високий літературний авторитет. Був автором трьох поетичних книг — „Привітання життя” (1931), „Три перстені” (1934), „Книга Лева” (1936). Підготовлені до друку ще дві збірки „Зелена евангелія” і „Ротації” побачили світ посмертно, в 1938 році. Заявив про себе як поет із оригінальною системою образного мислення, яке запліднювалося і надзвичайно емоційною вразливістю на найтонший порух живої природи, і глибокою мислительською працею освіченого розуму над вибудовою цілісної концепції людини та світу, і „оживленням” у поетичній уяві атавістичних, підсвідомих стихій людського буття і міфологічно-фольклорних „знаків” повноти зв'язків людини з природою.

*Я, сонцеві життя продавши
За сто червінців божевілля,
Захплений поганин завжди,
Поет весняного похмілля, —*

такий автопортрет створив Богдан-Ігор Антонич. У його поезіях ми щораз натрапляємо на такі автохарактеристики-перевтілення:

*„Я все — п'яний дівчак із сонцем у кишені”;
„Я є рушниця, радістю набита,
якою вистрілю на честь життя”;
„Я — закоханий в житті поганин”;
„Сестра Антонича — лисиця”;
„Антонич теж звіря сумне і кучеряве”;
„Антонич був хрущем і жив колись на вишнях”.*

Антонич сповідував ідею неподільної, гармонійної єдності людини і природи, людини і космосу, прагнув пізнати і відтворити рух незнищеної матерії у безконечній змінності її форм і виявів, жадібно всотував усі барви, тони і звуки довколишнього світу. Але не тільки взаємини людини і природи приваблювали цього творця фольклорних метаморфоз та поетичних міфів. Антонич чутливо реагував на соціальну дійсність, на фантастичні, з елементами сюрреалізму образи-символи капіталістичного містаспрута. Особливо вражаючі урбаністичні картини з майстерним відтворенням морально-психологічної атмосфери міської ночі і затхлих закапелків дрібних душ постають у збірці „Ротації”.

Понад двадцять років минуло відтоді, як Дмитро Павличко упорядкував найповніше на Радянській Україні зібрання літературної спадщини Б. І. Антонича і написав ґрунтовну вступну статтю до неї — „Пісня про незнищенність матерії” (Радянський письменник, 1967). За рік до цього видання Мікулаш Неврлі у Братиславі підготував до друку велику книжку його поезій під назвою „Перстені молодості”. 1967-го „Зібрані твори” Антонича з'явилися за кордоном, у США (заходами Організації Оборони Лемківщини в Америці — ред. «Л»), завдяки зусиллям українських літераторів в еміграції Святослава Гординського і Богдана Рубчака. Не з усіма висновками автора статті про життя і творчість Б.-І. Антонича, друга поета Святослава Гординського, можна погодитися, як і з включенням до вибраного всіх віршів збірки релігійної лірики „Велика Гармонія”. Сам Антонич цю збірку, яка складається переважно з важких за формою

релігійно-моралізаторських сентенцій, не передав до друку, хоча готував одночасно із книжкою „Привітання життя”.

Дмитро Павличко не оминає складних фактів творчої біографії Антонича, зокрема намагається зрозуміти, чому з-під його пера з'явилося сумнозвісне „Слово про Альказар”. І хоча майже в той же час поет написав „Слово про чорний полк”, в якому різко осуджує італофашистську інтервенцію в Абіссинії, не можна вилучати із творчої біографії Антонича і проголошення — буквально одним рядком — симпатії до реакційних сил в Іспанії. Цей вірш дає українським буржуазним націоналістам поживу для ідеологічних спекуляцій. Та попри всі намагання підтягти творчість Антонича до своїх політичних орієнтацій, цього досягти нашим супротивникам не вдається. Бо Антонич, як вони самі стверджують, не став „правдивим націоналістичним поетом”.

Розглядаючи творчу біографію Б.-І. Антонича, ми повинні всебічно охоплювати політичну і літературно-мистецьку атмосферу 30-х років ХХ століття у Львові. Поет багато спілкувався з художниками, скульпторами, музикантами, шукав разом із членами АНУМ — Асоціації Незалежних Українських Митців — нових засобів художнього вираження, був уважний до новаторських експериментів у галузі форми кубістів і сюрреалістів. Тому, одержуючи за свою другу книжку поезій „Три перстені” літературну нагороду львівського Товариства письменників і журналістів, він у своєму привітанні 31 січня 1935 року відмежовується від політично-спекулятивних зазіхань на його свободу самовираження з боку націоналістично-агресивних кіл. Поет належить правді, якій служили чесно, з прометеївським подвижництвом Т. Шевченко та І. Франко. З перших кроків до пізнання таємниць української літературної мови син священика із роду лемків, який п'ять років студював після закінчення польської гімназії слов'янську філологію у Львівському університеті, цікавиться літературою Радянської України. Антонич переписує у свої блокноти поезії М. Рильського і П. Тичини, приглядається до експериментів у формі Є. Плужника і М. Бажана, М. Драй-Хмари і М. Семенка, інших неокласиків і футуристів, скорботно переживає трагічну загибель на

Радянській землі своїх близьких знайомих, прогресивних літераторів В. Бобинського і братів Крушельницьких. Він вивчає польську і світову поезію, багато перекладає, роздумує над необхідністю гідно, на рівні новочасного мистецького самовираження, прилучитися і органічно злитися з класичною літературою українського народу. Для нього І. Франко — „учитель і поет, виховник, будівничий”, який умів „шляхи майбутнього в мету спрямовувати сміло”, а Т. Шевченко — „не пишній монумент із мармуру”, а слово, яке тривкіше за бронзу й мідь:

*Твоє наймення, мов молитву,
кладамо на стяг,
бо знаємо, що, мов тавро,
понесемо в життя
печаті Твоїх палючих слів, що
пропекла до дна нам душі.*

(„Шевченко”)

Перші поетичні спроби Богдана Антонича не відзначаються досконалістю версифікації. Але молодий поет, наполегливо шукає індивідуальні ходи до пізнання таїни семантичного „коду” слова та образності. А з якою музичною енергією він творить експресію строф, яка виразна образна структура „Поєми про вітрини”!

РОЗМОВА З ЛИСТКОМ

Діткнулась ставу осені рука,
Паде на хвилі журавлине: кру,
І поширяється далеч укруг,
Друкує в хмарах зорями друкар.

В руці з землі листок маленький дру.
О, як є повно в нім зими примар,
Та крихта літа ще життя трима.
Листок маленький, мій зів'ялий друг.

Розвіється життя останній хунт,
Що вітер все про нього грав, брехун,
Коли за щастя вів із ним ти спір.

Та не сумуй; ти весну мав. Тям те:
Не раз майстерством є та щастям теж
Знання самоошуки пити спирт.

Богдан-Ігор Антонич

16-го травня 1936 р.

Богдан-Ігор Антонич — яскрава, оригінальна мистецька постать в українській літературі, поет-новатор, чия творча доля переконливо засвідчує: великий талант, за словами Дмитра Павличка, „обов'язково пробивається крізь тернові хащі ідейних манівців і хитань на шлях передових думок свого часу, шлях, поєднуючий серце художника і серце його народу”.

Він себе називав малим хрущем на дереві нашої національної поезії, яке вросло глибоко в шевченківську традицію.

*Антонич був хрущем і жив колись на вишнях,
на вишнях тих, що їх оспівував Шевченко.
Моя країно зоряна, біблійна й тишина,
квітчаста батьківцино вишні й соловейка!*

*Де вечори з Євангелії, де світанки,
де небо сонцем привалило білі села,
цвітуть натхненні вишні кучеряво й п'яно,
як за Шевченка, знову поять пісню хмелем.*

(„Вишні”)

Микола Г. Жулинський

Із книги „Із забуття — в безсмертя (Сторінки
призабутої спадщини)”.

Пам'ятник Антоничу у Львові.

«Під Покровом крізь СТОЛІТТЯ»

Про лемківський храм Покрови Пресвятої Богородиці УГКЦ 1792 року з села Канора Воловецького району Закарпатської області в Національному Музеї Народної Архітектури та побуту України в Пирогово, який розташований в місті Києві, Україна.

Історія.

Покровська церква збудована в селі Плоському Свалявського району Закарпатської області у 1792 році. Ім'я будівничого церкви Покрови залишилось невідомим.

Церква виявлена в 1973 році музейною експедицією, очолюваною С.П. Смолінським.

В село Канору Воловецького району Закарпатського району церква була перевезена із село Плоське на санях зимою 1926 році. В 1974 році церкву перевезли до Києва, щоб зберегти як унікальну пам'ятку лемківського сакрального будівництва.

Інформатори із с. Канори розповідали, що встановлювали церкву в Канорі майстри із с. Рекіти. Два чоловіки, рекітські різьбарі, склали іконостас, престіл з дашком (з балдахіном), «логущі» - лавки і казальницю. Ці ж майстри встановили різьблений дубовий хрест коло церкви, у Плоському був камінний. У с. Плоському церква називалась – церков Святої Марії.

Церква є зразком одного з найдосконаліших за формою лемківського храму 18 ст.

Будівля двозрубна, триверха, рублена із ясеневих і дубових брусів (14-40 см), вугли виконані у техніці «ластівчиний хвіст». Покрівля гонтова, останнє перекриття було в НМНАП України в 2004 році за кошти меценатів.

Над бабинцем, що має плоске перекриття, підноситься каркасна дзвіниця «турня», виконана з дубових стоек та підкосів, обшита

гонтом, яка завершується главкою барокових маківок.

Зовні стіни та схили даху обшиті гонтом, надають будівлі художньої єдності. Контури та декоративні форми завершень, глибокі перехвати створюють ритмічний ефект світла і тіні. Застосовуючи досить прості засоби архітектурно-художньої виразності народний майстер зумів створити будівлю витончених пропорцій, гармонії форм та масштабності. Ширина бабинця і нави однакова, що дає просторове розширення та гармонійність всій споруді.

Своєрідність храму полягає в тому, що гранчасті бані неоднакової висоти: найнижча постає над вітарем, нижча над навою а над бабинцем найвища дзвіниця. Горизонтальні членування наметів поєднані з динамічною композицією маківок, надають лемківському храму самобутності та мальовничості. Нава та вітар перекриті усіченими пірамідальними наметами із заломами.

Уздовж чільного та бічного фасаду проходить галерея з фігурно різьбленими колонками. Майстри з великим смаком вирізьбили стовпчики галереї і консол, надавши їм витонченої форми. В галереї з одного і другого боку церкви є підлога, викладена з каменя-плитняка. Підлога в бабинці, наві та вітарі вкладена камінними плитами.

Фундамент церкви бутовий, а цоколь та сходи «приступці» виконані з каменя-плитняка на вапняному розчині.

Над бабинцем, навою і вітарем маківки бань завершуються витонченими хрестами ковальської роботи.

Інтер'єр церкви самотутній. Низьке приміщення бабинця контрастує з розвиненою і високою навою. Як і в інших лемківських церквах,

бабінець відділяється від нави вирізом в стіні. У стіні між бабинцем і навою арка – виріз, яка має рівнораменну трапецієвидну форму з різьбленими стовпчиками.

Іконостас церкви не зберігся, залишилась тільки частина апостольського ряду, дві ікони намісного і деталі різьблення іконостасу. Різьба іконостасу зазнала значних втрат, але ті деталі, що залишились відзначаються надзвичайно оригінальною і виразною різьбою. Ікони вражають декоративністю та виразністю, яка досягається зіставленням гарячих червоних, ніжних синіх і вохристих кольорів, які прекрасно гармоніюють з позолоченою ажурною і об'ємною різьбою. Ікони з іконостасу, які збереглися, розвішені на бічних стінах храму.

В 2005-2009 рр. проведено реставраційні роботи відновлення іконостасу церкви Покрови. Встановлено іконостас бригадою різьбарів зі Львова під керівництвом Григорія Петришака. Іконописну частину виконав художник Олександр Охупкін.

У відновленому іконостасі використано близько 350 одиниць різьблених елементів старого іконостасу – рокайлеві завитки, пальметки та різьблені троянди і виноград. Сучасний іконопис відзначений багатьма мистецтвознавцями як високомистецький зразок в стилі необароко. Відтворений інтер'єр церкви повністю відповідає стилю, характеру та образу зовнішньої архітектури церкви Покрови. Церква є зразком одного з найдосконаліших за формою лемківського храму 18 століття.

Підготували:

Романа Кобальчинська, Олена Громова

Література: 1.Макушенко П.М. Народная архитектура Закарпатья М., 1978; 2.Народна архітектура українських Карпат ХУ-ХХст. К., 1987; 3.М. Сирохман – 55 дерев'яних храмів Закарпаття – Київ, 2008 р.

Сьогодні...

Коли справа дійшла до цієї частини історії храму, перш за все згадалися слова Глави Української Греко-Католицької Церкви Блаженнішого Святослава, котрий іменував о. Романа Ільницького адміністратором Храму і сказав йому напутньо такі слова: «Святе місце пустим не буває», і справді, коли вдивляємось в історію нашого храму зразу ж розуміємо що ця церква просто покликана жити. Деякі автори називають її «мандруючою церквою», так як її тричі

розбирали та перевози, і очевидно що не випадково, адже цей храм був перевезений до скансену та знову ожив на найвищому пагорбі Національного Музею України. Саме так він закінчив свої мандри і стоїть на цьому місці з 1974. З 1999 року через старання невеликої групи людей яким була не байдужа доля храму розпочався період відродження старовинного Лемківського Храму. Було приведено до порядку всі необхідні речі, зацікавлених та не байдужих людей ставало що раз то більше. Спільними зусиллями в храмі відбулась перша Літургія після довгих років пустоти. Залунала молитва вірян, яка лунала тут сотню років раніше, і вона надихнула і додала сили та віри всім присутнім...

В тому часі храм отримав свого першого настоятеля, ним став отець Богдан Чурило, який ніс своє служіння аж до 2017 р. З кінця 90-их в храмі почали відбуватись Богослужіння на Храмове свято Покрова Пресвятої Богородиці, Світлий Понеділок та інших нагодах.

Церква знаходиться в місті Києві, розташована в "Національному музеї народної архітектури та побуту України в Пирогові". Це музей під відкритим небом, тут представлена архітектура 6 головних етнографічних регіонів України: Центральна Україна, Полісся, Поділля, Слобожанщина, Карпати, Південна Україна. 300 будівель (16-19-го століть) були перевезені сюди з усієї України і дбайливо відновлені. Окрасою експозиції "Карпати" є наша старовинна церква Покрова Пресвятої Богородиці 1792 року, перевезена з села Канора Воловецького району Закарпатської області.

Від серпня 2017 року з новим адміністратором парафії о. Романом Ільницьким Богослужіння було відновлено кожної неділі та свята.

Наша парафія - це вірні, які приїжджають на служіння з різних куточків Києва, щоб стати частиною багатовікової історії, помолитися в старовинному храмі та бути частиною парафіяльного життя.

Кожного дня можна завітати до храму – помолитися та помилуватися красою архітектури церкви. Запрошуємо!

о. Роман Ільницький,
адміністратор храму

E-mail: pyrogiv.ugcc@gmail.com
<https://www.facebook.com/pyrogiv.ugcc>

ПРАЦЮВАВ ДЛЯ УСПІШИХ ДОСЯГНЕНЬ УНС

(До 140-річчя від дня народження і 90-річчя від дня смерті Семена Ядловського)

У когорті тих передових членів і провідників у братській установі – Українському Народному Союзі (УНС) в Америці, якого засновниками були переважно імігранти з Лемківщини, був Семен Ядловський.

Він народився 1 липня 1879 року в селі Смерековець, горлицькому повіті, на Лемківщині. Напевно батьки не плянували віддавати сина на науку до котрогось із міст Галичини, бо на господарці потрібно було молоді енергії та міцних рук до роботи. Та його дядько, бачучи в Семена потяг до науки, допоміг йому продовжувати навчання у львівській гімназії. Але через москвофільське оточення в місцевій бурсі стало причиною, що другого року навчання Семен утік додому. Чутки про еміграції з лемківських сіл, а саме з села Ганчова Михайла Дуркота, М. Феціци, Е. Дошни й Павла Хиляка з села Луги поблизу с. Довжиця та других кінцем 1870-их, 1880-их і наступних роках до Америки, доходили і до інших сіл усієї Лемківщини. У рідному селі Семена, люди говорили про Америку більше, ніж про Канаду, Аргентину чи Бразилію, хоч і туди неабияким трудом тоді добиралися лемки. Для багатьох з них була мрія поїхати до “Гамерики”, заробити там “талярики”, повернутися до старого краю, і краще жити, аніж інші селяни. Про цей далекий заокеанський край мріяли молодшого покоління особи. Такого молодого віку, на 19-му році життя, до Америки приїхав Семен Ядловський. Через два роки пізніше, тобто 1900-го, працюючи у фабриці продукції цигарок, став членом тоді так званого “Руського Народного Союзу” (РНС), нинішнього Українського Народного Союзу, заснованого 22 лютого 1894 року в місті Шамокін (ПА). Слід відмітити про те, що Основуючі збори УНС почалися в приміщенні церкви торжественною Літургією, відправленою о. Теофаном Обушкевичем, народженим 1840-го року в Устю-Руськім на Лемківщині, тоді парохом в Олифанті, а передісником на них був о. Амброзій Полянський, також народженим на Галицькій Лемківщині. Присутніми були ще й такі лемки: Теодозій Талпаш, Михайло Галькович, Іван Глова, Олексій Шлянта, Юрій Хиляк, Михайло Адзима (Адзим’як) та інші, а також о.

Іван Констанкевич - народженим 19 квітня 1859 року в с. Мшана біля Кросна, а до Америки прибув 30 квітня 1893 р., обнявши місцеву парафію в Шамокіні (ПА). Незабаром, 30 травня, відбулася перша конвенція РНС в Шамокін із 17 делегатами. На ній появилися всі вище наведені особи, до котрих долучився Денис Пирч, також родом з Лемківщини, якого було назначено секретарем, разом з д-ром В. Сіменовичем. У слідуючих щорічних конвенціях РНС, важливу ролью в них виконували також ті самі вихідці з Лемківщини згадані вище, до котрих приєдналися ще й такі лемки: Дмитро Капітула, Олексій Горбаль, Олексій Шаршонь та інші.

Серед своїх земляків, першунів у цьому Союзі, Семен Ядловський, що мешкав тоді на четвертому поверсі при Сусекс вулиці біля церкви свв. Петра і Павла, збудованої 1901 року, появився на сьомій з черги конвенції РНС, яка тривала в днях 18-20 червня 1902 року в Джерзі Ситі, Нью-Джерзі. Його було обрано секретарем, маючи 23 роки життя. Цю відповідальну функцію довелося йому перебрати від попереднього Дениса Пирча. Приймаючи головного секретаря, він запам’ятав собі такі пропам’ятні слова о. М. Стефановича: “Тут передаю тобі печатку і сироти. Вважай і все пам’ятай за Союз і його сироти”. Приймавши таку позицію в такій поважній організації, для Ядловського був це початок нового періоду в його житті, бо для неї посвятив решту свого життя. Вибір цієї людини урядом РНС показався незвичайно вдячним. Ім’я Семена Ядловського, від 1902-го до 1929-го року, не сходило із списку головних урядовців Союзу, для котрого був і фінансовим секретарем, а також деколи передісником. А після смерті Андрія Савки, також родом з Лемківщини – керуючого газети “Свобода”, управа РНС, знаючи відповідальність, витривалість та здібність Семена, прийняла рішення дати цей обов’язок Ядловському. Управителем “Свободи” він був чотири останні роки свого життя (1925-1929).

Семен Ядловський, за спогадами його знайомих – це був увесь РНСоюз. Був душею організації, який часто боронив її діяльність перед іншими ворожими до неї організаціями. Го-

ловним обов'язком вважав посвяту часу і труду для добрих результатів Союзу. Знаючи свої переконання в тому, що в даний час ніхто інший не поведе краще від нього в адміністрації газети "Свобода", аніж він, тому взяв таку позицію. На конвенціях Ядловський мав свій спосіб підходу до людей. Був завжди гарно одягнений. Говорив мало і тому не підходив на розмову з іншими. Але делегати приходили до нього за порадами або питань, яка його думка про справи нарад, або як краще провадити ними під час тої чи іншої конвенції. Він був оточений членами симпатиками, котрі ставились до нього з пошаною, а головню довір'ям, і навпаки, шанобливо ставився до них. Знав виступати своїми порадами тільки важливими. Говорив коротко, ясно і переконливо. Проєктував зміни до статуту, які делегати конвенції радше приймали, аніж голосували проти. На кількох конвенціях, головний уряд Союзу давав признання такому вибору цій людині, яка чесно розпоряджувала фінансами і відповідно звітувала про стан каси Союзу. Більшістю голосів, крім голосів малої групи партійців, Ядловського повторно переобиралося до головних органів, котрий керував цією допомогою для народу органіцією. Він не шукав у ньому почестей чи матеріяльних винагород. Лояльне ставлення до РНС та його роботи багатьох вихідців з Лемківщини, в тому числі й самого Ядловського, було віддавати для нього усю муравлину працю, розпочату чесними лемками. А характерні риси в них були: сумлінно працювати для добра загосподареної організації у попередніх роках. РНС став легально зареєстрованою у стейті Нью-Джерзі 1907-го року, для якої варто було працювати з допомогою не тільки для українських дітей-сиріт, але й для тих людей, які приходили з бідних країв України, переважно з Галичини до заможнішої Америки. Бувши активним членом Управи РНС, Ядловський долучився до організаторів Українського Народного Комітету, створеного восени 1916 р. з метою потреби матеріяльної помочі рідному народові. На початку 1917 року, наміром українців у Америці, проголошено Український День (Ukrainian Day). Президент США Вудров Вілсон не відмовився це зробити. Але назва "Ukrainian" за тих часів була у Вашингтоні невідомою. Думку С. Ядловського в канцелярії конгресмена Джеймса Геміля було прийнято такою, щоб після слова

"Ruthenian" в дужках виступало і слово "Ukrainian". 24 лютого американський Конгрес ухвалив Український День, назначений президентом на 21 квітня. Слід додати, що невеликою заслугою Ядловського настала зміна назви з РНС на УНС на 14-ій конвенції, що завершилася 27 жовтня 1917 р. в Гарісбурзі, Пен.

У своїй праці Ядловський був завжди точним і солідним. Маючи добру, щирю і чемну вдачу, не любив тих людей, котрі підривали і знеславлювали важку роботу УНС. Довго пам'ятав їх і не простив їм так легко. Молодим і вже жонатим, пробував провадити "бізнесом", відкривши свій "салун", однак, дуже скоро позбувся цього підприємства, бо був делікатної вдачі, замість твердої і непіддатливої. Із своїх ошадностей, позичав гроші тільки особам, здібним вести підприємства.

С. Ядловський виявився свідомим українцем, надто працюючим, серйозним і стійким українським патріотом. Любив виконувати роботу для УНС, і вона подобалася провідникам Союзу, задовільняла їх. Фінансових досягнень, як також числа членів не були б такими Союзу успішними, без понад чверть столітньої відданої праці Ядловського, спільно з іншими працівниками УНС.

У 1921 під час візиту у США, Митрополит Андрей Шептицький відвідав УНС і «Свободу» в Джерзі Ситі, Н.Дж.

Перед будинком друкарні "Свобода" з Митрополитом Андреем Шептицьким. Перший справа С. Ядловський – голова УНС.

(Фото з архіву УНС)

Вітати йому випала честь єпископа Української автокефальної православної церкви Івана Теодоровича та учасників славетного українського народного хору під диригуванням Олександра Кошиця, який в той час здійснював тріумфальні концертні поїздки по Сполучених Штатах.

На головній сімнадцятій конвенції, що завершилася в Ньюарку 18 травня 1929 року, усі її делегати побачили С. Ядловського не зовсім здорового. На рекомендацію головних урядовців УНС та його приятелів, він взяв собі вільний час від праці, перші вакації за всю свою діяльність в УНС. Перші дні поїздки використав у рідних Карпатах, хоч не на рідній Лемківщині, де нагло застала його смерть. Помер 24 серпня 1929 року на удар серця в місті Мукачеві, де і його поховано з місцевої церкви на Закарпатській Україні, територія котрої належала тоді до складу Чехословаччини. Найбільша українська організація в Америці зазнала великої втрати, бо покійний мав великий таланти відданого урядовця протягом 28 років існування УНС. За увесь той час його популярність постійно збільшувалася, а тим більше УНС, у проводі якого Ядловський був взірцевим прикладом для багатьох членів та делегатів. Говорили вони про совісність покійного, дипломатичний хист, орієнтаційний зміст тощо, які знадобилися йому у полегодженні інколи прикрих ситуацій. Усі ці добрі прикмети Семен виніс з-під селянської стріхи і здідичив їх від трудолюбимого батька-вдалого господаря та народного робітника.

Семена Ядловського було видко поважного господаря серед різних і всяких управителів УНС, до котрих відносився дружньо, як і до їхніх поглядів та переконань. Довго застановлявся над полегодженнями кожної справи, що торкалися діяльності УНС. За своє життя в Америці він навчився гідно провадити

бухгалтерією, вивчив англійську мову, якою володів читати і писати, а решту освіти здобув власною охотою, довгорічною працею і думанням. Семен Ядловський помер на 50-му році життя, уроджений високої постави і тілесної будови, взявши на свої плечі не легкий відповідальний тягар, віддавши увесь свій труд для кращого майбутнього українсько-американської твердині, яка і сьогодні пишається своєю понад 125-річною діяльністю. На кінець варто додати про вшанування Семена Ядловського за віддану і шляхетну двадцятип'ятирічну його роботу в УНС. Здійснилося 10 грудня 1927 року, достойними вітаннями, врученими йому під час бенкету. У відповідь на привіти, Ядловський скромно сказав: "Я ні на одну мить протягом своєї двадцятип'ятирічної служби в організації не подумав про якесь там визнання заслуг. Організація платила мені, і тому я був зобов'язаний працювати для неї. Я завжди пригадую собі слова отця Стефановича, які він сказав, передаючи мені обов'язки секретаря. Даю вам печатку і "сироти". Будьте уважним і завжди пам'ятайте про УНС і його "сиріт". Я взяв на себе цю відповідальність і намагався виправдати її. Сьогодні, після двадцяти п'яти років праці, я лише можу подякувати членам УНС, які надали мені можливість працювати, приносячи користь громаді. І як я до сих пір був відданим працівником Союзу, так само відданим лишатимуся в майбутньому".

Свій заповіт здійснити Ядловському, на превеликий жаль, не вдалося. Не так сталося, як плянувалося. На все воля Божа. І на сам кінець, до речі, не буде зайво додати про те, що слово "сироти" о. Стефанович вживав як метафору до українських імігрантів, які втратили свою неньку-Україну і про яких піклувався батько-Союз.

Павло Лопата

ЧЕРЕМХИ

Мов свічка, крутиться черемха
В побожній вечора руці.
Вертаються з Вечірні лемки,
До хат задумано йдучи.

Моя країно верховинна, —
Ні, не забудь твоїх черемх,
Коли над ними місяць лине
Вівсяним калачем!

Богдан-Ігор Антонич

ВАЖЛИВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО “РУСИНСЬКИЙ” СЕПАРАТИЗМ НА ЗАКАРПАТТІ

Любомир Белей. “Русинський” сепаратизм. Націєтворення *in vitro*. ТОВ “Темпора”, Київ, 2017; с. 392.

Моє знайомство (свідоме і підсвідоме) з проблемою русинства, москвофільства та Закарпаття почалося ще в ранньому дитинстві на Лемківщині. У мене був приятель-одноліток і сусід, у якого не було батька. Я співчував йому з цього приводу. Щойно згодом я довідався, що його батько загинув на Закарпатті в боротьбі з мадярами 1939 року. Цього року, на клич Карпатської України, з Лемківщини пішло боронити Закарпаття чимало охочої молоді. Не всі повернулися додому. Багато лемків загинуло.

Слід нагадати, що Карпатська Україна протягом століть була відчужувана від матірних українських земель, а її історична доля вирішувалась збройними конфліктами між князями Галицько-Волинської держави та королями Угорщини. Від 1387 р., аж до розвалу Австро-Угорської монархії в 1918 році, Карпатська Україна під різними назвами була провінцією іншої держави. У січні 1919 р. проголосила свою злуку з УНР, але у висліді катастрофи українських визвольних змагань та політичних махінацій переможців, увійшла як автономна територіяльна одиниця до складу Чехословацької Республіки. У березні 1939 р. Мадярщина з дозволу Гітлера напала на Карпатську Україну, але зустрілась із збройним спротивом Карпатської Січі. Оборонці рідної землі рясно скропили Закарпаття своєю кров'ю. Героїчна боротьба Карпатської Січі з угорською армією була першим збройним виступом, що попередив Другу світову війну. З гордістю мусимо ствердити, що Карпатська Україна довше обороняла свою незалежність, аніж Польща, Франція чи Чехословаччина, яка в обороні своєї волі не віддала жодного пострілу.

Вивчаючи історію України, я зрозумів очевидну правду, що Київська Русь – це стара назва України, а русичі – стара назва українців, тому практично всіх українців можна назвати русичами, русинами (так називали нас поляки) і нічого злого в тому немає. З проблемою русинства і москвофільства я зустрівся в 1960-их роках в Америці. Моя зустріч із частиною моєї американської родини не була приємною. Вия-

вилось, що ті, хто виїхав до США на початку минулого століття або й скоріше, попали під вплив москвофільства, змінили обряд з греко-католицького на православний і називали себе малими росіянами; українства не терпіли. Це – рідні брати і сестри моєї мами – свідомої українки. Вони заохочували нас приєднатися до їхнього середовища, що об'єднувалось біля Лемко-Союзу та його органу “Карпатська Русь”. Наші дороги розійшлися. Настало повне відчуження. Тоді я приписував їхню орієнтацію низькій освіті та баламутству їхніх церковних і світських провідників.

У пізніших роках мою увагу до проблеми русинства привернув своїми публікаціями його політичний провідник проф. Павло Роберт Магочі, який 1978 р. написав книжку “The Shaping of National Identity (Subcarpatian Rus 1848-1948)”. Я сприймав цю публікацію як несерйозне політичне замовлення. Те, що велика кількість істориків, включно з угорськими, прийняли правду, що первісним поселенням Закарпаття були русини-українці, не переконало його. Він почав дальше поширювати твердження угорського історика Карачоні про прихід угрів на Закарпаття.

У своїх публікаціях П. Магочі ставить закарпатцям такі можливості розвитку: 1. Сконсолідуватись як етнічна група карпатських русинів, 2. Стати частиною мадярського народу, словаків, українців чи росіян. Відомо ж бо, що протинародний рух москвофільсько-мадяронський підтримували чехи, мадяри і поляки. У наслідок цього постала політична деморалізація по селах Закарпаття, так що деякі селяни були дезорієнтовані. Крім того, український рух на Закарпатті не отримував ні від кого ані матеріальної, ані моральної підтримки. Всю освідомлюючу працю вела українська інтелігенція та свідомі громадяни.

Сусіди воліли мати в своїй державі не-свідомих русинів, а не українців, бо русин – це матеріал до асиміляції. З русина можна зробити словака, поляка, мадяра, а з українця – ні. Як пише д-р Юліан Химинець (*Народна Воля*, 2-9

липня 1992) у статті “Ми знаємо хто ми є і чиї ми діти”, русини в Америці американізуються легко. “Останній перепис в Америці показав, що 700 тисяч осіб назвало себе людьми українського походження. А скільки русинів? -- Вісім тисяч... це все? Їх же є не менше як мільйон лише в Пенсильванії, але вони всі назвали себе американцями. Та сама історія, що й на Пряшівщині“. Д-р Ю. Химинець робить такий висновок: “Якщо П. Магочі вірить, що *підкарпатські люди* є окремою нацією, то він її погребник”. Як науковець, П. Магочі мав би пояснити цим людям, хто вони є, але робить навпаки: баламутить людей своїми “русинськими” брошурами.

Моє зацікавлення русинством привернула поява наукової публікації знаного українського мовознавця, доктора філологічних наук проф. Ужгородського Національного Університету Любомира Белея (1962-2017) “Русинський сепаратизм: націєтворення *in vitro*“, яку я безуспішно бажав придбати в ужгородській книгарні, але купив у Львові. Бажаю, отже, поділитися думками з прочитаного змісту бо, на мою думку, публікація робить серйозний і вичерпний підсумок проблеми, якій вона присвячена.

Л. Белей вважає, що русинство стало реакцією на українське національне відродження. Він змальовує широкі історичні передумови проблеми, які можна пояснити майже тисячолітньою бездержавною історією українців Закарпаття. Автохтонні мешканці історичного Закарпаття протягом такого тривалого часу витворили досить консервативну спільноту, яка з великою недовірою ставилася до всього, що приходило ззовні і саме завдяки цій замкнутості зберегли свою ідентичність, перемагаючи жорсткий асиміляційний тиск.

Наприкінці XIX ст. з'являється нова течія у закарпатському самостійницькому русі – політична, великомадярска за своєю сутністю, справжньою метою якої було не збереження або консервація місцевих традицій – церковно-конфесійної, мовної та літературної, -- а цілковита мадяризація історичного Закарпаття через штучну ізоляцію закарпатців від їхніх одноплемінників з Галичини, Буковини та Наддніпрянщини, -- підсумовує Л. Белей. Попри різні мотиви, на практиці наслідки діяльності пред-

ставників культурницької та політичної течій збігаються – це антиукраїнство.

Великомадярска течія у самостійницькому русі на теренах істричного Закарпаття безпосередньо пов'язана з діяльністю Юлія Фірцака. Справжнім каталізатором, який закривав ідеї суверенізації “угро-русскаго народа” з боку офіційного Будапешту, стало відзначення тисячолітнього ювілею переселення угорців. 1907 р. Верховинську акцію за наказом міністра І. Дарані очолив Едмунд Еган. У своїй діяльності комісія Е. Егана мала вельми політичні та національні мотиви, які, очевидно, і мав на увазі Ю. Фірцак, коли писав про “далекосяглі державні заходи”. Верховинська акція угорської адміністрації змусила офіційні угорські кола чітко зрозуміти небезпеку національного самосвідомлення автохтонних мешканців Закарпаття, тому найнагальнішим своїм завданням вони вважали не допустити до об'єднання – навіть у формі суто культурній – українців по різні боки Карпат, а ідея окремішності “угро-русскаго народа” була дуже зручним інструментом для реалізації цього непростого завдання. У руслі реалізації нової “русинської політики” в Будапешті засновують газету “Недзля”.

Засновником нової течії закарпатського самостійницького руху, великомадярского за своєю сутністю, згодом стає Гіадор Стрипський, який у боротьбі за “простий народ” формулює теоретичні постулати неорусинського дискурсу для створення якого автор не лише підвів достатню культурно-історичну базу, але й надав йому необхідного політичного прагматизму. Г. Стрипський визнає, що по обидва боки Карпат живе один малоруський народ, проте, на його думку, є ряд чинників, що перешкоджають інтеграції українців Австро-Угорщини, і саме на основі цих суперечностей пропонує творити нову угорську етнічну спільність. Разом з тим Г. Стрипський свідомо замовчував штучні перешкоди, які створювала угорська адміністрація при вибудовуванні культурного діалогу між русинами-українцями Австро-Угорщини. У роки Першої світової війни та після неї, ідею окремішності “угро-русскаго” народу обстоював також філолог Шандор Бонкало. Всупереч величезним зусиллям офіційного Будапешту, українці історичного Закарпаття не втрачали етнічної

споріднености з українцями по той бік Карпат. Автор підтверджує це багатьма фактами.

У міжвоєнний період на теренах історичного Закарпаття докорінно змінилася культурно-політична ситуація -- воно увійшло до складу першої Чехословацької Республіки. У таких обставинах змінюється діяльність Євменія Сабова, який на практиці твердо стає на москвофільські позиції та вважає, що закарпатці мають використовувати російську літературну мову.

Окупація Карпатської України гортистською Угорщиною у березні 1939 р. реанімує по суті забуті за роки Чехословаччини спроби витворення окремого угро-руського народу. Поява Карпатської України не на жарт перелякала офіційні кола Угорщини, бо показала, що абсолютна більшість закарпатців хоче жити у власній незалежній українській державі. На виборах до Союму Карпатської України Українське Національне Об'єднання (УНО), яке й було виразником ідеї української держави, отримало понад 93% голосів виборців. Збройний опір угорським окупантам у березні 1939 р. продемонстрував, що "Карпатською Україною закінчилось формування українського народу в націю на всій суцільній етнографічній українській території". (М. Кушніренко -- Утвердження української ідентичности // Пробоєм. -- 1942. -- №4. -- С. 224).

Яскраві особистості -- Євменій Сабов, Гіадор Стрипський та Августин Волошин -- репрезентують три магістральні напрямки розвитку свідомости закарпатців: русофільсько-тутешняцький, тутешняцько-мадярофільський та проукраїнський. Їх трьох Л. Белей називає "Русинською трійцею". Процес самоусвідомлення на Закарпатті перервала Друга світова війна. Недосформована українська ідентичність Закарпаття, знищена угорськими гонведами та советизацією, стала тим ґрунтом, на якому вирішили випробувувати дезінтеграційні технології, які, однак, беруть свої початки ще у 90-х рр. XIX ст. За походженням неорусинство є реакцією імперських (російських, угорських,) сил на українське національне відродження; чітко простежується безпосередня залежність між активністю неорусинського руху та успіхами самоствердження українців.

17 лютого 1990 р. в Ужгороді відбулася установча конференція "культурно-громадської

організації" Товариства Карпатських Русинів, яке від часу своєї появи мало підтримку місцевих державних та компартійних органів. Актив Товариства Карпатських Русинів зосередився винятково на політичній діяльності. Уже на початку 1991 р. Товариство підписало проєкт "Деклярації національних товариств Закарпаття", де м. ін. висувалася вимога анулювати Акт про возз'єднання Закарпаття з УРСР.

Усвідомлюючи унікальність політичної ситуації на Закарпатті, спричиненої безпорадністю зародків української державности, неорусинський актив став агресивніший. Його підтримували громадські організації угорської і російської меншини та їхні пресові органи. Товариство Карпатських Русинів спільно з активістами проугорських, проросійських, прочехословацьких, прословацьких і прорумунських організацій почало наполегливо добиватися автономного статусу Закарпатської області. У цьому бажанні їх активно підтримувало керівництво Закарпатського обкому комуністичної партії Закарпатської Обласної Ради. Вони бажали, щоб на Всеукраїнському референдумі 1 грудня 1991 р. населення визначилося не лише щодо незалежности України, а й стосовно статусу Закарпатської області. Завдяки Леонідові Кравчуку, 78% закарпатців проголосувало не за автономію Закарпаття, а за "спеціальну самоврядну адміністративну територію", правовий статус якої не регламентовано ніякими правовими актами.

На початку 1991 р. на авансцену неорусинського руху виходить Павло Роберт Магочі як "кар'єрний" вчений, для якого істина понад усе. Цього ж року він зорганізував і профінансував міжнародний науковий семінар в Ужгороді, присвячений русинській проблемі. Завдяки Вікторові Балозі, значну частину витрат на сепаратистську діяльність неорусинських організацій, які поборювали одна одну, перекладено на Українську Державу. Як пише Л. Белей, В. Балоба взяв під свій патронат неорусинський рух на Закарпатті й доклав багато зусиль до його консолідації. Згодом неорусини отримали фінансову та пропагандивну підтримку від Росії.

(Далі буде)

Микола Дупляк

З ЖИТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ

СОФІЯ ФЕДИНА - НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

***Світова Федерація Українських Лемківських Об'єднань
(СФУЛО)***

*сердечно вітає члена Президії СФУЛО, бувшу голову федерації
Софію Федину з обранням її народним депутатом України і
бажає їй гідного виконання своїх високих обов'язків перед
українським народом у найвищому законодавчому органі
держави України!*

Софія Федіна – голова Світової Федерації Українських Лемківських Об'єднань в 2012-2017 роках. Вона докладала належних зусиль для того, щоб підняти діяльність організації на новий рівень взаємодії і співпраці задля захисту прав та інтересів лемківської української громади у світі, задля відродження й збереження багатотисячолетніх культурних надбань Лемківщини. Світова спільнота лемків-українців щиро цінує невтомну працю Софії Федіни також як активної української громадської діячки, голосу Львівського Євромайдану, волонтерки, співачки, телеведучої.

Нині, в часі відзначення сумних 75-х роковин початку депортації етнічних українців зі своїх споконвічних українських історичних земель у Польщі депортовані українці сподіваються на плідну законотворчу діяльність і активну позицію народної депутатки України Софії Федіни задля ухвалення закону України про визнання тотального примусового виселення українців-автохтонів Лемківщини, Холмщини, Надсяння, Південного Підляшшя, Любачівщини, Західної Бойківщини з їх одвічних земель у 1944-1951 роках – депортацією, злочином, а депортованих – жертвами політичних репресій комуністичних тоталітарних режимів СРСР і Польщі.

За Президію СФУЛО

***Ярослава Галик,
Голова***

ВАТРИ, ФЕСТИВАЛІ... (Фотографії – див. стор.25)

Організація Оборони Лемківщини - США

29-30 червня, 2019 р. всі дороги вели українців-лемків на Сумівську оселю в Елленвіл, Н.Й., де **Організація Оборони Лемківщини в Америці (ООЛ)** провела Лемківську ватру.

Ватра розпалюється на фестивалі, її полум'я палає і зігріває присутніх, як символ незнищенності лемківського роду і продовження лемківських традицій в мистецтві та культурі і передачі їх наступним поколінням. На фестивалі точаться душевні розмови, спомини, радість зустрічі з родиною, друзями впродовж двох днів за столами із смачними українськими стравами, які були приготовлені добрими господинями-лемкинями.

Як завжди, багато праці в проведенні свята вклали і члени першого відділу ООЛ в Н.Й. – Михайло Хомик, Стефан і Марія Пшибило, Юлія і Анна Тиханські, Дарек Кузьмяк, Ганя Пилип, Даніела Сим разом з багатьма членами великої лемківської організації, всіх не злічити, і за те їм всім велика честь і хвала.

З вітальним словом звернувся до присутніх голова ООЛ Марко Гованський, з побажанням успіху в проведенні лемківського свята і відкрив фестиваль.

Від комітету «Ватра» промовляв її староста – Василь Гаргай, який наголосив, що це є особливе свято лемківської культури, пісні,

ООЛ – ЕЛЛЕНВІЛ, Н.Й, США

Зліва: 1. Танцювальний ансамбль «Цвітка»; 2. Горить ватра...; 3. Ансамбль «На Лемковині»

ОЛК – ТОРОНТО, КАНАДА

Зліва: 1. «Калина»; 2. Ватра; 3. Зліва – ведучий П. Лопата, староста – П. Турлич, голова ОЛК – Р. Колос.

ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «ЛЕМКІВЩИНА» - МОНАСТИРИСЬКА, УКРАЇНА

Зліва: 1. Афіша; 2. О. Венгрінович – голова ВТЛ, Я. Галик – голова СФУЛО, С. Федина – Народний депутат України; 3. Староста М. Дмитрах запалює ватру.

ОБ'ЄДНАННЯ ЛЕМКІВ в ПОЛЬЩІ – ЖДИНЯ, ЛЕМКІВЩИНА

Хори на сцені «Ватри»: зліва – з України; справа з Лемківщини («Ослав'яни» з Мокрого)

танцю, що щорічна «Ватра» вселяє силу і надію в серця лемків, є символом життя лемківського роду, будить їхню активність до наступного року, коли запалає нова «Ватра».

В 40-х роках 20-го сторіччя цим людям була заподіяна величезна кривда через примусову депортацію з їх рідної української землі і розпорошили їх по цілому світу. Але вражає людяність українців-лемків, згуртованість і чуття єдиної Родини.

День видався чудовим. Молодь була зайнята копаним м'ячем, кошиківкою, плаванням у басейні. Всі чекали традиційного печення поросят і концерту.

Ведучий концерту Дарек Кузьмяк виявив неабиякі акторські здібності і прекрасно в'язався у цій ролі... До речі, він також є учасником ансамблю «На Лемковині», який з великою майстерністю і задушевністю виконав лемківські пісні і допоміг присутнім перенестися в рідні Карпати. В усіх піснях переплелось червоне і чорне – любов, що не проминає, як і туга за рідним краєм...

Нікого не залишили байдужим запальні танці та розмаїття костюмів ансамблю «Юність», керівник Григорій Момот, та танцювального колективу «Цвітка», керівник Андрій Цирик. Справжню насолоду подарували слухачам виконавці українських і лемківських пісень Ірина Лончина, Юлія Бушко, Павло Баган. Пісень було багато, і кожен з виконавців вкладав свою душу в виконання цих прекрасних українських пісень,

і виконував один від другого краще. Я не можу перелічити їх, треба самому приїхати, послухати і відчутти всю красу і чарівність української пісні та її виконавців. Окрасою концерту був виступ Максима Лозинського, який під акомпаньямент гітари виконав дві патріотичні пісні «Не спи моя рідна земля» та «Пливе кача». На «Браво» виступили молоді співаки Роман і Зорян Ковбаснюк. Не обійшлося без дотепних гуморесок з лемківського життя у виконанні Петра Висоцького, це було закінчення концерту на веселій ноті...

На другий день фестивалю Владика Павло Хомницький відправив Св. Літургію. А також в цей день були уродини старости Ватри Василя Гаргая (3-й відділ ООЛ в Пассейку), і він був щасливо зворушений, почувши благословення від Владика і урочисте многоголосся «Многая літа» від всієї лемківської громади.

Догоріла Лемківська Ватра, але іскри від неї поселилися в душі кожного учасника свята. Кожен в душі бажав собі і один одному дочекати в здоров'ї і мирі наступної 20-ї Ватри на друге літо з Божою допомогою...

Після цього фестивалю і його символічної Ватри, тепло якої освітило і зігріло душу кожного, вкотре переконауєшся в правоті слів великого поета Василя Симоненка:

«Народ мій є, Народ мій завжди буде,
Ніхто не перекареслить мій народ».

Ольга Воляник
(1-ий відділ ООЛ, Н.Й.)

Об'єднання Лемків Канади (ОЛК) – Онтаріо, Канада

Цьогорічна, з черги 34-та “Лемківська ватра” тривала від 3 до 5 серпня на оселі “Лемківщина” біля містечка Дюргам, обкружена листяним й голково-сосновим лісом та розташованої коло 200 км на північний захід від Торонто. Ватра відома як Свято лемківської культури, в котрім раніше виступали різні танцювальні та музичні ансамблі, гурти з Польщі, співаки і співачки-солісти, скрипалі, заслужені артисти з України й інші артисти. Попередні Ватри в Канаді притягали до себе багато відомих людей, визначних осіб і діячів української науки і культури, голів і представників різних організацій в Канаді, Америці, Польщі, Словаччині, Україні, й навіть генеральних кон-

сулів України в Торонто та велика кількість поважних гостей. Число усіх присутніх на цих святах інколи сягало біля 1.500 осіб, зокрема на Ювілейному 30-му, яке здійснилося 1-3 серпня 2015 року. І цього року, Ватра відбулася успішно, організована активними членами Об'єднання Лемків Канади (ОЛК), але й іншими від попередніх. Ця організація входить у структуру Конгресу Українців Канади багато років.

Охочі побувати на лемківському святі цього року, приїзжали вже у п'ятницю з багатьох міст і містечок з Канади, Америки й навіть України. Було дуже цікаво зустрічати гостей, зокрема з Чикаго (США) та Коломиї Івано-Франківської області, котрі прибули на Ватру перший

раз. Їхні вражіння з усього побаченого на оселі були несамовито високо оцінені. Погода зичливо витримала соняшною, з котрої тішилася легко убрана молодь.

Як звичайно, атракцією Ватри було побачити п'ятеро поросят, які пеклися майже цілий день. Близько п'ятої години було бачити довгу чергу людей, які чекали, щоб дістати кусник поросятини з хлібом. Коротко після, почалося офіційне відкриття "Лемківської ватри" з мистецькою програмою, в якій кілька разів виступали члени гурту української музично-співацької групи "Мозаїка", створеної в Канаді 1993 року аранжувальником і виконавцем Олегом Мельничуком. Він та Лівік Руснак, разом з Іриною Тенетою, випускницею Львівської консерваторії, виконали такі пісні: "Розкошоньки мої", "Було Тобі не ходити", "Команиця" та "Під облачком". Цей популярний гурт "Мозаїка" був супровідним для вечірньо-розважальної забави. Під час програми виступали ще Йордан Чупак, загравши на акордіоні такі мелодії: "Сидить дівча над бистрою водою" та "Сиджу я край віконечка", а також Олей Бунча, відспівавши двічі в'язанку народних пісень, зокрема про "Гамерицький край". Особливою прикрасою 34-ої "Лемківської ватри" була танцювально-артистична група "Калина" з Торонто, яка у складі 17 молодих виконавців, виступала чотири рази. Цією групою керує її

довголітній відомий танцюрист, ще й до сьогодні жвавий та енергійний Стефан Кузів.

Цього 2019 року, "Лемківську ватру" розпалив її староста-довголітній член ОЛК, Павло Тирлич. Свято відкрив Роман Колос, голова ОЛК, який радісно привітав усіх "ватрян", побажав їм приємно провести святкові й відпочинкові дні у добрій атмосфері й запросив їх приїжджати на майбутні Ватри в наступних роках. Надзвичайно удачно вив'язався із свого обов'язку ведучий усієї мистецької програми вечора автор цієї статті, який вдало і сміливо розважав приявних багатьма жартами, гумористичними віршами, котрі викликали до сміху всіх глядачів. І цього року, як і у всі попередні, в неділю, перед обідовою порою, Святу літургію на оселі відправив о. Ігор Мушастий-парафіяльний священик, місіонер і богослов з України, перебуваючи гостем в Канаді. На цьому місці не буде зайво висловити усім організаторам "Лемківської ватри" сердечну подяку, доречно і жінкам, бо їх можна було видіти активних на багатьох місцях праці для досягнення всіх позитивних цілей та взятих на себе чимало всяких завдань. Традиційно, більша кількість "ватрян" розбирали свої намети і лишали оселю аж по неділок, скориставши із канадського державного свята Civic Holiday, вихідного від праці.

Павло Лопата

Лемківська Ватра в Ждині

19-21 липня ц. р. в селі Ждиня недалеко Горлиць, відбулася 37-ма «Лемківська Ватра».

В рамках святкувань вшановано українців, які у 1947 році були насильно депортовані акцією «Вісла» на по-німецькі землі Польщі. В урочистому покладанні квітів до хреста-меморіялу та запалюванні свічок, взяли участь представники українського уряду, віцеконсул Генерального консульства США в Кракові К. Кук, Голова Об'єднання Лемків в Польщі С. Клапик та українська громада.

Відкриття фестивалю розпочалося биттям у дзвін за участі почесних гостей.

Під час відкриття «Ватри» було вручено нагороди Президента України орден «За заслуги третього ступеня» голові Об'єднання Лемків в Польщі Ст. Клапику та викладачу української мови у школах Горлицького повіту Е. Гойсаку.

У «Лемківській Ватрі» також взяли участь духовенство греко-католицького та православного церков, представники польських органів виконавчої влади та місцевих урядів, депутати польського сейму.

Впродовж 3-денного фестивалю на сцені виступали українські, польські та словацькі хори та танцювальні ансамблі, відбувались численні майстер-класи, дискусійні панелі та виставки народного мистецтва.

Ватра це не тільки естрада; для багатьох її учасників чи не найголовніше - відвідати рідні села, поклонитися могилам предків, зустрітися з родиною, односельчанами, знайомими, яких доля розкинула по цілому світі.

Як подають джерела, цьогорічну Ватру-фестиваль відвідало понад вісім тисяч гостей.

НАШІ ВИДАННЯ

ДЕРЕВ'ЯНА АРХІТЕКТУРА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ	30.00 ам. дол.
<i>(альбомний формат, тверда обкладинка)</i>	
АННАЛИ, Ч. 4. Матеріали про Лемківщину	15.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 256 стор.)</i>	
АННАЛИ, Ч. 5. Матеріали-документи про Лемківщину	20.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 256 стор.)</i>	
АННАЛИ, Ч. 6. Матеріали-документи про акцію "Вісла"	20.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 267 стор.)</i>	
Марія Остромира. ЛЕМКІВЩИНА В ОГНІ. Повість	10.00 ам. дол.
<i>(тверда, кольорова обкладинка, 264 стор.)</i>	
Т. і М. Лопаткевич. МАЛА САКРАЛЬНА АРХІТЕКТУРА ЛЕМКІВЩИНИ	25.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 490 стор.)</i>	
"1947". ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА	20.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 648 стор.)</i>	
АКЦІЯ "ВІСЛА". ДОКУМЕНТИ	20.00 ам. дол.
<i>(м'яка обкладинка, 561 стор.)</i>	
РІЗЬБАРСТВО ЛЕМКІВЩИНИ	10.00 ам. дол.
<i>(м'яка обкладинка, 259 стор.)</i>	
Василь Хомик. НАША ЛЕМКІВЩИНА	10.00 ам. дол.
<i>(м'яка обкладинка, 128 стор.)</i>	
Галина Щерба. РОЗКВІТ І ТРАГЕДІЯ ЛЕМКІВЩИНИ	25.00 ам. дол.
<i>(тверда, кольорова обкладинка, 464 стор.)</i>	
ZAKERZONNIA – Ethnic Cleansing of the Ukrainian Minority in Poland, 1944-1947	25.00 ам. дол.
<i>(тверда, кольорова обкладинка, 288 стор.)</i>	
Мирослав Трухан. УКРАЇНЦІ В ПОЛЬЩІ ПІСЛЯ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ, 1944-1984	20.00 ам. дол.
<i>(тверда, полотняна обкладинка, 403 стор.)</i>	

До замовлення просимо ласкаво додати 4.00 дол. (до кожної книжки) на покриття коштів пересилки

Замовляти на адресу: **The Lemko Research Foundation, Inc.**

P.O. Box 2453, Clifton, New Jersey 07015-2453

Також публікації Фондації Дослідження Лемківщини можна придбати в інтернеті через **Amazon.com** або на сторінці ФДЛ, за адресою <http://www.lemko-ool.com/publications.html>. Шляхом простої оплати кредитовою картою, книги ФДЛ будуть вам безпосередньо доставлені.

Згідно з журналістичною практикою, редакція приймає тільки оригінали статей чи дописів. Статті, які були вислані (надруковані) в інших журналах чи часописах не будемо поміщувати.

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Прислані матеріали редакція не повертає.

Статті підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

Передрук матеріалів з "Лемківщини" дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Адреса: "LEMKIVSHCHYNA" Magazine, P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA

e-mail: Lemkivshchyna@aol.com

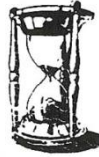
Квартальник "ЛЕМКІВЩИНА" видає Організація Оборони Лемківщини в Америці. Адреса: P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Річна передплата в США і в країнах поза межами США **25.00 ам. дол.**; ціна поодинокого числа **6.50 ам. дол.**

"LEMKIVSHCHYNA" Magazine is published quarterly by Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc., P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Subscription Rate in the United States of America & other countries **\$25.00** per year (Bulk mail); single copy: **US \$6.50**.

Час біжить...

Чи ви відновили передплату на журнал
“Лемківщина”?

Якщо ні, зробіть це сьогодні!

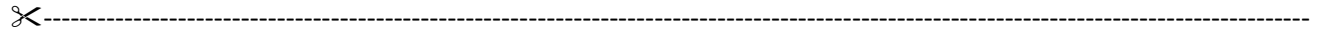

Time is running out on your subscription to
“Lemkivshchyna” magazine...

To avoid any interruption in service, simply
complete and mail the card below today.

ACT NOW!

Річна передплата — \$25.00 — Annual subscription

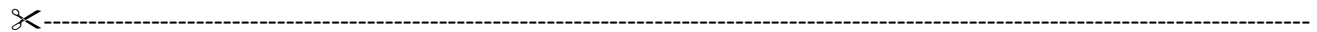

Please start/continue my subscription to “Lemkivshchyna” magazine.

Enclosed is a check for \$_____ to cover my subscription for years _____

NAME _____

ADDRESS _____

Відвідайте нашу Кредитову Спільку

UKRAINIAN NATIONAL CREDIT UNION

УКРАЇНЬСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА СПІЛКА

Call us toll free: **(866) 859-5848**

www.UkrNatFCU.org

NCUA

MAIN OFFICE - NEW YORK, N.Y.

215 Second Avenue
New York, N.Y. 10003
Tel. (212) 553-2980
Fax. (212) 995-5204

BRANCH OFFICE - PERTH AMBOY, N.J.

615 Amboy Avenue,
Perth Amboy, N.J. 08861
Tel. (732) 802-0480
Fax. (732) 802-0484

BRANCH OFFICE - SOUTH BOUND BROOK, N.J.

35 Main Street,
South Bound Brook, N.J. 08880
Tel. (732) 469-9085
Fax. (732) 469-9165

BRANCH OFFICE - BROOKLYN, N.Y.

1678 East 17th Street,
Brooklyn, N.Y. 11229
Tel. (718) 376-5057
Fax. (718) 376-5070

* Бюджетно для членів Кредитивки

Згідно з журналістичною практикою, редакція приймає тільки оригінали статей чи дописів. Статті, які були вислані (надруковані) в інших журналах чи часописах не будемо поміщувати.

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову. Прислані матеріали редакція не повертає.

Статті підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

Передрук матеріалів з “Лемківщини” дозволяється при умові подання повної назви журналу.

Адреса: “LEMKIVSHCHYNA” Magazine, P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA

e-mail: Lemkivshchyna@aol.com

Квартальник “ЛЕМКІВЩИНА” видає Організація Оборони Лемківщини в Америці. Адреса: P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Річна передплата в США і в країнах поза межами США **25.00 ам. дол.**; ціна поодинокого числа **6.50 ам. дол.**

“LEMKIVSHCHYNA” Magazine is published quarterly by Organization for Defense of Lemko Western Ukraine, Inc., P.O. Box 7, Clifton, NJ 07015-0007, USA. Subscription Rate in the United States of America & other countries **\$25.00** per year (Bulk mail); single copy: **US \$6.50**.

Return to: "LEMKIVSHCHYNA"
P.O. Box 7
Clifton, NJ 07015-0007

Address Service Requested

PRSR STANDARD
U. S. POSTAGE
PAID
PATERSON, NJ
PERMIT No. 595

A brighter financial future begins at

SELF RELIANCE NEW YORK FEDERAL CREDIT UNION

*Where confidentiality,
professionalism,
ultimate value and service
are always a top priority.*

САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК Федеральна Кредитова Кооператива

A full service financial institution serving the Ukrainian American community since 1951!

Main Office: 108 Second Avenue New York, NY 10003
Tel: 212.473.7310 Fax: 212.473.3251

Kerhonkson: 6329 Route 209 Kerhonkson, NY 12446
Tel: 845.626.2938 Fax: 845.626.8636

Uniondale: 226 Uniondale Avenue Uniondale, NY 11553
Tel: 516.565.2393 Fax: 516.565.2097

Astoria: 32-01 31st Avenue Astoria, NY 11106
Tel: 718.626.0506 Fax: 718.626.0458

Lindenhurst: 225 North 4th Street Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631.867.5990 Fax: 631.867.5989

Outside NYC call toll free: 1-888-SELFREL

www.selfreliancenyc.org

